

POESIA CATALANA SEGLE XX

CURS 2010-2011
PROFESSOR – Jaume Aulet

1- DESCRIPCIÓ GENERAL, OBJECTIUS I REQUISITS PREVIS

- L'assignatura és obligatòria de segon cicle per a la titulació de Filologia Catalana. Es programa anualment.
- L'assignatura és de nou crèdits i no té tutoria integrada.
- No s'exigeix cap requisit previ per al seguiment del curs. El punt de partida és el que teòricament s'ha d'haver adquirit en les assignatures de literatura catalana de primer cicle i en especial a *Literatura catalana del segle XX* i *Pràctiques de filologia catalana*.
- L'assignatura no consistirà en un repàs detallat del temari. Del que es tracta és de contextualitzar amb prou precisió els autors i els llibres que que es comentaran a classe.

2- TEMARI

1. El Modernisme

- El Modernisme i la valoració de la poesia. Plataformes de difusió. La tradició i el context internacional. Influències.
- Corrents poètics:
 - Espontaneisme i vitalisme. Joan Maragall i l'espontaneisme. Els poetes maragallians i altres poetes vitalistes.
 - Les influències simbolistes i parnassianes. Jeroni Zanné, Gabriel Alomar, Alexandre de Riquer, Miquel de Palol.
 - El concepte d'Escola Mallorquina. Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover.

2. El Noucentisme

- El Noucentisme i la valoració de la poesia. Plataformes de difusió. La tradició i el context internacional. Influències.
- Línies poètiques dominants i evolució. D'una poètica dominant a un model en crisi. La trajectòria de Josep Carner. "Guerau de Liost". Josep M. López-Picó i altres poetes menors. L'Escola Mallorquina

3. Els anys vint i trenta

- La poesia i els canvis d'orientació de la cultura. La imatge del poeta.
- Diversificació de les poètiques. Les grans tendències de la creació poètica.
 - La poètica postsimbolista. La reflexió teòrica i el debat sobre la poesia pura. L'evolució de Josep Carner i Josep M. López-Picó. Carles Riba com a eix central. Altres autors. La poètica postsimbolista en la dècada dels 30. Bartomeu Rosselló-Pòrcel.
 - La poesia d'avantguarda. La reflexió teòrica i la connexió amb el postsimbolisme.
 - El futurisme. Vies de difusió. Josep M. Junoy, Joan Salvat-Papasseit i altres. El cas de Joaquim Folguera.
 - El surrealisme. Salvador Dalí i *L'Amic de les Arts*. El cas de J. V. Foix.
 - Altres poètiques. "Pere Quart" i la seva idea de realisme.

4. La postguerra (1939-1959)

- La situació de la poesia catalana durant la postguerra. Plataformes de difusió. El context internacional.
- Corrents i tendències:
 - La readaptació de la poètica postsimbolista: Josep Carner, Carles Riba, J. V. Foix. La reaparició o descoberta dels joves dels anys trenta.
 - Continuïtat i evolució dels models d'avantguarda: Josep Palau i Fabre, Joan Brossa.
 - Diferents vies d'acostament a una poètica considerada "realista": Pere Quart, Jordi Sarsanedas, Vicent Andrés Estellés.

- Dues construccions miticopoètiques: Agustí Bartra i Salvador Espriu.

5. Els anys seixanta

- El Realisme Històric i la poesia. Els models i la tradició. Plataformes per a una dècada.
- La pràctica poètica i els diferents conceptes de realisme. Francesc Vallverdú, Joaquim Horta, Lluís Alpera i altres. El cas de Gabriel Ferrater.
- Altres propostes poètiques. Entre la continuïtat i la renovació

6. Els anys setanta

- Un nou context poètic i unes altres vies de difusió.
- Diversificació de propostes. Entre el mestratge ferraterià, els ressons de Joan Brossa i els múltiples esqueixos de les flors del Mall: Narcís Comadira, Francesc Parcerisas, Pere Gimferrer, Maria-Mercè Marçal i tants d'altres

3- LECTURES OBLIGATÒRIES

- Josep CARNER, *La paraula en el vent* (1914), Barcelona, Edicions 62, 1998 (“El Cangur Plus”, 262).
- Carles RIBA, *Tres suites* (1937), Barcelona, Edicions 62, 1993 (“Els Llibres de l'Escorpi”, 160).
- Bartomeu ROSSELLÓ-PÒRCEL, *Imitació del foc* (1938), Barcelona, Edicions 62, 1991, (“Textual”, 4).
- Joan SALVAT-PAPASSEIT, *L'irradiador del port i les gavines* (1921), dins Joan SALVAT-PAPASSEIT, *L'irradiador del port i les gavines*, Barcelona, Edicions 62, 2005, (“Educació 62”).
- J. V. FOIX, *On he deixat les claus...* (1953), Barcelona, Quaderns Crema, 1988, (“Obra poètica de J. V. Foix”, 5). O bé dins J. V. FOIX, *Obres completes. volum 1: poesia*, Barcelona, Edicions 62, 1974; o dins *Obres completes de J. V. Foix. Volum primer. Obra poètica en vers i en prosa*, Barcelona, Edicions 62 / Diputació de Barcelona, 2000.
- PERE QUART, *Circumstàncies* (1968), Barcelona, Edicions Proa, 1987, (“Els Llibres de l'Óssa Menor”, 60); o dins “Pere QUART” *Obra poètica*, Barcelona, Edicions Proa, 1999.
- Gabriel FERRATER, *Les dones i els dies* (1968), Barcelona, Edicions 62, 2010, (“Labutxaca”, 18).
- M. Mercè MARÇAL, *Cau de llunes* (1977). Barcelona, Proa, 1998, (“Els Llibres de l'Óssa Menor”, 92). Reproduït a M. Mercè MARÇAL, *Llengua abolida (1973-1988)*, València, Eliseu Climent editor, 1989, (“Poesia 3 i 4”, 58).

4- TREBALLS DE CURS

- Al llarg del curs s'hauran de presentar, com a mínim, quatre exercicis de comentari de text.

5- SISTEMES D'AVAUACIÓ

- Hi haurà un examen parcial en el període d'avaluació entre quadrimestres i un segon examen a final de curs, que serà sobre la matèria del segon quadrimestre per als alumnes que hagin superat la primera prova i del total de l'assignatura per als que no l'hagin superada.
- No es pot accedir a l'examen sense haver llegit les lectures obligatòries i haver presentat els comentaris de text.

6- BIBLIOGRAFIA

a) Bibliografia general sobre la poesia catalana del període

- Jaume BOFILL I FERRO, *Poetes catalans moderns*, Barcelona, Columna, 1986.
- Jaume BOFILL I FERRO, *Vint-i-cinc anys de crítica*, B., Selecta, 1959.
- Enric BOU, *Poesia i sistema. La revolució simbolista a Catalunya*, B., Empúries, 1989.
- Àlex BROCH, *Sobre poesia catalana. Lectures crítiques 1973-2008*, Barcelona, Proa, 2007
- Josep M. CAPDEVILA, *Poetes i crítics*, B., Catalònia, 1926.
- Josep M. CAPDEVILA, *Estudis i lectures*, B., Selecta, 1965.
- Ferran CARBÓ, *La poesia catalana del segle XX*, Alzira, Bromera, 2007.
- Josep M. CASTELLET, Joaquim MOLAS, *Poesia catalana del segle XX*, Barcelona, Edicions 62, 1963.
- Miquel DOLÇ, *Estudis de crítica literària. De Ramon Llull a Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.

- Joaquim FOLGUERA, *Les noves valors de la poesia catalana*, B., Edicions 62, 1976.
- Joan FUSTER, *La poesia catalana*, Palma de Mallorca, Ed. Moll, 1956.
- Joan FUSTER, *La poesia valenciana de Llorente als nostres dies*, dins *Antologia de la poesia valenciana*, B., Selecta, 1956. Reproduït a *Obres completes. Volum 5. Literatura i llegenda*, B., Edicions 62, 1977, ps. 295-346.
- Joan FUSTER, *Literatura catalana contemporània*, B., Curial, 1972.
- Tomàs GARCÉS, *Prosa completa* (volum II), B., Columna, 1991.
- Dominic KEOWN, *Sobre la poesia catalana contemporània*, València, Eliseu Climent editor, 1996.
- Josep M. LLOMPART, *El llac i la flama. Apunts sobre la poesia contemporània a Mallorca*, Palma de Mallorca, Moll, 1998.
- Josep M. LLOMPART, *La literatura moderna a les Balears*, Palma de Mallorca, Moll, 1964.
- Josep M. LLOMPART, *Retòrica i poètica* (dos volums), Palma de Mallorca, Moll, 1982.
- Marià MANENT, *Poesia, llenguatge, forma*, B., Edicions 62, 1973.
- Jordi MALÉ, Laura BORRÀS (eds.), *Poètiques catalanes dels egle XX*, B., UOC, 2008.
- Joaquim MOLAS, "La poesia catalana en el medio siglo", *Cuadernos de Ágora*, núm. 19-20 (maig-juny 1958), ps. 19-20.
- Joaquim MOLAS, *Lectures crítiques*, B., Edicions 62, 1975, ps. 90-99.
- J. N[AVARRO] SANTAELÀLIA, *Qüestió de mots. Del simbolisme a la poesia pura*, B., La Magrana, 1989.
- Dolors OLLER, *Poesia catalana del segle XX: un esbós d'interpretació*, dins *La construcció del sentit*, B., Empúries, 1986, ps. 85-101.
- Joan PONS I MARQUÈS, "Cent anys de poesia a Mallorca i l'Escola Mallorquina", dins *Crítica literària* (volum 1), Palma de Mallorca, 1975, ps. 59-75.
- Carles RIBA, *Obres completes. Volum 2: Crítica 1, Obres completes. Volum 3: Crítica 2, Obres completes. Volum 4: Crítica 3*, B. Edicions 62, 1985-1988.
- Geoffrey RIBBANS, "La temptació de l'absolut a la lírica catalana del segle XX", dins *Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, ps. 293-306.
- Josep ROMEU I FIGUERAS, *Sobre Maragall, Foix i altres poetes. Assaigs i comentaris crítics*, Barcelona, Laertes, 1984, ps. 13-45.
- Arthur TERRY, "Del Romanticisme al noucentisme: les connexions europees de la poesia catalana", *Revista de Catalunya*, núm. 30 (maig 1989), ps. 125-138.
- Arthur TERRY, "La poesia catalana moderna dins el seu context europeu", *Revista de Catalunya*, núm. 4 (gener 1987), ps. 147-161.
- Joan TRIADÚ, *Antologia de la poesia catalana 1900-1950*, B., Selecta, 1951.
- Joan TRIADÚ, *Introducció a Nova antologia de la poesia catalana (De Maragall als nostres dies)*, B., Selecta, 1964.
- Eduard J. VERGER, "Nota sobre la poesia valenciana de la primera meitat del segle XX", dins *Antologia dels poetes valencians. III- El segle XX (primera part)*, València, Edicions Alfons el Magnànim, 1989, ps. 7-15.

b) Bibliografia sobre la poesia modernista i de l'època modernista

- Paulí ARENES I SAMPERA, *Una aventura poètica moderna. El poema en prosa en la literatura catalana*, B., Curial, 1998.
- Ricard BLASCO LAGUNA, *A propòsit dels poetes modernistes valencians*, dins *Estudis sobre la literatura del País Valencià*, L'Alcúdia, Ajuntament de l'Alcúdia, 1985, ps. 141-150.
- Enric BOU, "La poesia modernista", dins DIVERSOS AUTORS, *Història de la literatura catalana* (volum II), B., Edicions 62 / Ediciones Orbis, 1985, ps. 21-32.
- Jordi CASTELLANOS, "Estudi introductor" a DIVERSOS AUTORS, *Antologia de la poesia modernista*, B., Edicions 62, 1990, ps. 5-74.
- Jordi CASTELLANOS, "La poesia modernista", "L'Escola Mallorquina", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana. Part moderna* (volum VIII), B., Ariel, 1986, ps. 247-324, 325-378.
- Maria Àngela CERDÀ, "Introducció" a *Boires i crisantemes. El poema en prosa modernista*, B., La Magrana, 1990, ps. 7-28.
- Vicent SIMBOR ROIG, "Sobre la poesia modernista valenciana", dins *Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit* (volum I), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984, ps. 173-209.
- Joan TRIADÚ, "La poesia en el temps del Modernisme", dins DIVERSOS AUTORS, *El temps del*

Modernisme, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985, ps. 187-209.

c) Bibliografia sobre la poesia noucentista i de l'època noucentista

- Jaume AULET, "Estudi introductor", dins *Antologia de la poesia noucentista*, Barcelona, Edicions 62, 1997, ps. 7-54.
- Jaume AULET, *Josep Carner i els orígens del Noucentisme*, B., Curial / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992.
- Jaume AULET, "La poesia noucentista i les seves múltiples derivacions a començaments dels anys vint", dins DIVERSOS AUTORS, *Els anys vint als Països Catalans (Noucentisme / Avantguarda)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, ps. 65-76.
- Jaume AULET, "Literatura i ciutat", dins DIVERSOS AUTORS, *Noucentisme i ciutat*, B., Electa / Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 1994, ps. 61-72.
- Enric BOU, "La poesia noucentista", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), B., Ariel, 1987, ps. 99-153.
- Enric BOU, "La poesia noucentista: els orígens", *L'Avenç*, núm. 68 (febrer 1984), ps. 46-51.
- Enric BOU, "La poesia noucentista: una renovació temàtica", dins *Actes del quart col·loqui d'estudis catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985, ps. 233-244.
- Narcís COMADIRA, *Forma i prejudici. Papers sobre el Noucentisme*, B., Empúries, 2006.
- DIVERSOS AUTORS, *El Noucentisme. Cicle de conferències fet a la Institució Cultural del CIC de Terrassa, curs 1984/85*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, ps. 147-158.
- Gabriella GAVAGNIN, *Classicisme i Renaixement: una idea d'Itàlia durant el Noucentisme*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005.
- Jordi MALÉ I PEGUEROLES, *Carles Riba i el Noucentisme. les idees literàries (1913-1920)*, B., La Magrana, 1995.
- Dolors OLLER, *La poesia de Rafael Masó. Per a una anàlisi de la poètica noucentista*, Girona, Col·legi Universitari de Girona, 1980.
- Alexandre PLANA, "Les tendències actuals de la poesia catalana", dins *Antologia de poetes catalans moderns*, B., Societat Catalana d'Edicions, 1914, ps. 7-23.

d) Bibliografia específica per a la lectura de *La paraula en el vent* de Josep Carner

- Jaume AULET, *L'obra de Josep Carner*, Barcelona, Teide, 1991.
- Esther CENTELLES, "Pròleg" a Josep CARNER, *La paraula en el vent*, B., Edicions 62, 1984, ps. 5-8.
- Jaume COLL, "Introducció" a Josep CARNER, *La paraula en el vent*, B., Edicions 62, 1998, ps. 5-50.
- Joan FERRATÉ, "Elements primers i rebles en l'art de Josep Carner", *Quaderns Crema*, núm. 1 (abril 1979), ps. 23-28.
- Joan FERRATÉ, "Pròleg" a Josep CARNER, *Anques i ventalls*, B., Edicions 62, 1977.
- Joan FERRATÉ, "Pròleg" a Josep CARNER, *La primavera al poblet*, B., Edicions 62, 1979.
- Marina GUSTÀ, "Josep Carner", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), B., Ariel, 1987, ps. 153-212.
- Albert MANENT, *Josep Carner i el Noucentisme. Vida, obra i llegenda*, B., Edicions 62, 1969.
- Jaume MEDINA, *Les dames de Josep Carner*, B., Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.
- Joaquim MOLAS, "La poesia de Josep Carner", *Serra d'Or*, VII, núm. 2 (febrer 1965), ps. 26-33. Reproduït a *Obra crítica / I*, B., Edicions 62, 1995, ps. 135-152.
- Salvador OLIVA, "Una cançó d'amor i d'odi, més una balada sobre el suïcidi", *Revista de Catalunya*, núm. 64 (juny 1992), ps. 119-133. Comenta el poema "Serenada d'hivern".
- Dolors OLLER, "La norma genèrica com a virtut significativa", dins Anton M. ESPADALER (ed.), *"De amore". L'amor a la literatura d'Occident*, Barcelona, Barcanova, 1991, ps. 179-191. Inclou un comentari de "Serenada d'hivern".
- Carles RIBA, "La paraula en el vent de Josep Carner", dins *Obres completes* (volum II), B., Edicions 62, 1967, ps. 755-757.
- Jordi SALA, *L'estètica de Josep Carner i la poesia de tema amorós*, B., Curial / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000.
- Jaume SUBIRANA, Oriol IZQUIERDO LLOPIS, "La paraula en el vent: la paraula contra el vent", *Serra*

d'Or, núm. 293 (feber 1984), ps. 11-13.

e) Bibliografia sobre la poesia dels anys 20 i 30

- Manuel AZNAR, "Redreçament i ruptura de la cultura valenciana (1927-1939)", *Els Marges*, núm. 12 (gener 1978), ps. 23-58; núm. 13 (maig 1978), ps. 3-32. Reproduït a M. AZNAR, R. BLASCO, *La política cultural al País Valencià (1927-1939)*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1985.
- Enric BALAGUER, "Apunts sobre els primers haikús i tankes en la literatura catalana", dins *Ressonàncies orientals (Budisme, taoisme i literatura)*, València, Tres i Quatre, 1999, ps. 59-94.
- Enric BOU, "La poesia postsimbolista (1915-1936)", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), B., Ariel, 1987, ps. 213-270.
- Sílvia CABALLERIA, M. Carme CODINA, "La col·lecció *Els poetes d'ara*", *Serra d'Or*, núm. 443 (novembre 1996), ps. 42-43.
- Maria CAMPILLO, "El romanç a Catalunya. Sobre la poesia en temps de guerra", *L'Avenç*, núm. 265 (gener 2002), ps. 43-49.
- DIVERSOS AUTORS, "Les avantguardes a Catalunya (1914-1936)", *L'Avenç*, núm. 19 (setembre 1979), ps. 17-48.
- Josep IBORRA, "La poesia política valenciana (1930-1939)", dins *La trinxera literària (1974-1990). Estudis sobre literatura catalana al País Valencià*, Barcelona / València, Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Institut Universitari de Filologia Valenciana, 1995, ps. 127-136.
- Joan MAS I VIVES, "Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Màrius Torres, Joan Vinyoli i Marià Villangómez, poetes de la generació del 1936", dins *Domini fosc (Assaigs sobre poesia)*, B., Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, ps. 13-32.
- Joaquim MOLAS, *La literatura catalana d'avantguarda: 1918-1938*, B., Antoni Bosch editor, 1983.
- David H. ROSENTHAL, "La poesia catalana d'esquerres durant els anys trenta", *Revista de Catalunya*, núm. 39 (març 1990), ps. 126-133.
- Alfred SARGATAL, "La poesia de tradició simbolista", dins DIVERSOS AUTORS, *Història de la literatura catalana (Volum II)*, B., Edicions 62 / Ediciones Orbis, 1985, ps. 213-224, 261-272.
- Vicent SIMBOR, "Un avantguardisme poètic valencià?", dins *Miscel·lània Sanchis Guarnier* (volum III), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992, ps. 275-299.
- Marçal SUBIRÀS I PUGIBET, "Dades sobre el postsimbolisme a Catalunya", dins *Homenatge a Arthur Terry (volum II)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999, ("Estudis de llengua i literatura catalanes", 38), ps. 197-226.
- Arthur TERRY, "L'avantguarda catalana dels anys 20", dins DIVERSOS AUTORS, *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història (volum II)*, B., Universitat de Barcelona, 2003, ps. 1133-1142.

f) Bibliografia específica per a la lectura de *Tres sutes* de Carles Riba

- Gabriel FERRATER, *La poesia de Carles Riba*, Barcelona, Edicions 62, 1979.
- Jordi MALÉ, *Poètica de Carles Riba. Els anys del postsimbolisme 1920-1938*, B., La Magrana, 2001.
- Jordi MALÉ I PEGUEROLES, *Pròleg a Carles RIBA, Tres sutes*, B., Edicions 62, 1993, ps. 7-26.
- Jaume MEDINA, *L'obra de Carles Riba*, B., Teide, 1990.
- Dolors OLLER, *Carles Riba: la summa impossible*, "Serra d'Or", núm. 295 (abril 1984), p. 77. Reproduït a *La construcció del sentit*, B., Empúries, 1986, ps. 16-18. Comentari del poema 10 de *Tres sutes*.
- Jordi PARRAMON, "El sonet segon Carles Riba. Anàlisi mètrica de *Tres sutes* i *Salvatge cor*", *Els Marges*, núm. 89 (tardor 2009), ps. 23-46.
- Carles RIBA, *Lírica de cambra*, dins *Obres completes. Volum 3: Crítica 2*, B., Edicions 62, 1986, ps. 249-250.
- Enric SULLÀ, *Carles Riba*, dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), B., Ariel, 1987, ps. 271-327.
- Enric SULLÀ, *D'una lectura comentada de "Dues sutes" per Carles Riba, "Reduccions"*, núm. 23-24 (1984), ps. 101-110.
- Enric SULLÀ, *Significació de "Tres sutes"*, dins *Actes del simposi Carles Riba*, M., Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986, ps. 243-254.
- Arthur TERRY, *Introducció a la poesia de Carles Riba*, pròleg a Carles RIBA, *Obres completes* (volum 1), B., Edicions 62, 1984, ps. 5-47.

- Arthur TERRY, "Un nu i uns ulls": comentari a uns poemes de Carles Riba, dins *Sobre poesia catalana contemporània*, B., Edicions 62, 1985, ps. 33-62.
- David TORRES, *Carles Riba i el mite de la poesia difícil*, "Faig / Arts", núm. 37 (novembre 1997), ps. 26-35.
- Joan TRIADÚ, *La poesia segons Carles Riba*, B., Barcino, 1954.
- Joan TRIADÚ, *Per comprendre Carles Riba*, Manresa, Edicions Parcir, 1993.

g) Bibliografia específica per a la lectura d'*Imitació del foc* de Bartomeu Rosselló-Pòrcel

- Xavier ABRAHAM, Pere ROSSELLÓ BOVER (eds.), *Bartomeu Rosselló-Pòrcel: a la llum*, Palma, Ajuntament de Palma, 1999.
- Sebastià ALZAMORA, "Imitació del foc" o la necessitat de ser absolutament modern, "Serra d'Or", núm. 461 (març 1998), ps. 54-56.
- Josep M. BALAGUER, "Imitació del foc" de Bartomeu Rosselló-Pòrcel: una concepció del món, del poeta i de la poesia, "Els Marges", núm. 21 (1982), ps. 27-45.
- Josep M. BALAGUER, *Introducció a Bartomeu ROSSELLÓ-PÒRCCEL, Imitació del foc*, Barcelona, Edicions 62, 1991, ps. 5-60. Inclou bibliografia.
- Manuel CARBONELL, *Per una lectura d'"Imitació del foc" de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, "Faig", núm. 6 (juliol 1977).
- Antoni COMAS, *La poesia de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins *Mirador*, Montserrat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985, ps. 157-173.
- Rosa M. DELOR I MUNS, *La mort com a intercanvi simbòlic. Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Salvador Espriu: diàleg intertextual (1934-1984)*, Montserrat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993.
- DIVERSOS AUTORS, "Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1913-1938)", *Estudis Baleàrics*, núm. 64/65 (juny 1999 / gener 2000), ps. 9-46.
- Salvador ESPRIU, *Evocació de Rosselló-Pòrcel i altres assaigs*, B., Joaquim Horta editor, 1957.
- Mariantònia LLADÓ, *Sobre "Auca" de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins Narcís GAROLERA (ed.), *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans* (volum 4), B., Curial, 1985, ps. 214-232.
- Josep M. LLOMPART, *Notes sobre Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins *Retòrica i poètica* (volum 1), Palma de Mallorca, Moll, 1982, ps. 147-176.
- Josep M. LLOMPART, *Una ciutat i un poema*, dins *Retòrica i poètica* (volum 2), Palma de Mallorca, Moll, 1982, ps. 119-129.
- Jaume MANRESA QUETGLAS, "Imitació del foc de Bartomeu Rosselló-Pòrcel: el desig de transcendir els capricis del temps a través de la més absoluta modernitat, dins Pere ROSSELLÓ-BOVER (ed.), *Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Blai Bonet*, B., Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Universitat de les Illes Balears, 2000, ps. 87-118. El llibre inclou altres articles útils per al tema.
- Joan MAS I VIVES, "Introducció a la vida i l'obra de Bartomeu Rosselló-Pòrcel" / "Lectura de Bartomeu Rosselló-Pòrcel" / "Una nova interpretació de la poesia de Bartomeu Rosselló-Pòrcel" / Bartomeu Rosselló-Pòrcel, a la llum dels documents", dins *Domini fosc (Assaigs sobre poesia)*, B., Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, ps. 33-56, 57-76, 77-86, 87-112.
- Joaquim MOLAS, *Rosselló-Pòrcel, avui*, "El Pont", núm. 13 (1959), ps. 31-39. Reproduït a *Obra crítica / I*, B., Edicions 62, 1995, pa. 51-59.
- Montserrat MORAL DE PRUDON, *Un poema de Bartomeu Rosselló-Pòrcel: "A Mallorca durant la guerra civil", "Randa"*, núm. 7 (1978), ps. 71-79; o dins Narcís GAROLERA (ed.), *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans* (volum 2), B., Curial, 1982, ps. 115-128.
- Roberto MOSQUERA, "Del realisme al superrealisme a *Auca* de Rosselló-Pòrcel", *Estudis Baleàrics*, núm. 64/65 (juny 1999 / gener 2000), ps. 27-36.
- Roberto MOSQUERA, *El compromís poètic de Rosselló-Pòrcel: "A Mallorca durant la guerra civil", "Randa"*, núm. 40 (1997), ps. 139-149.
- Roberto MOSQUERA, *L'àngel adolescent. Vida i poesia de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, B., Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008.
- M. Isabel PIJOAN I PICAS, *Salvador Espriu i Bartomeu Rosselló-Pòrcel. En llunyanies de foc i de llum*, Montserrat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992.
- Antoni PRATS, *La figura de l'àngel en la poesia de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins *Estudis de llengua i literatura en honor de Joan Veny* (volum II), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, ps. 377-394.

- Josep ROMEU I FIGUERAS, *Poesia popular i neopopularisme. Selecció i combinació en la "Història del soldat", de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins *Poesia popular i literatura*, B., Ed. Curial, 1974, ps. 126-169. Reproduït a *Assaigs i altres indagacions crítiques*, B., Quaderns Crema, 1996, ps. 103-158.
- Pere ROSELLÓ BOVER, *Anàlisi de "Nu" de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, dins Narcís GAROLERA (ed.), *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans* (volum 2), B., Curial, 1982, ps. 201-213.
- Joan TRIADÚ, *Bartomeu Rosselló-Pòrcel, "Imitació del foc"*, dins *La ciutat dels llibres*, B., Proa, 1999, ps. 41-45.
- Joan R. VENY MESQUIDA, *"Auca" de Bartomeu Rosselló-Pòrcel*, "Els Marges", núm. 32 (setembre 1984), ps. 121-127.

h) Bibliografia específica per a la lectura de *L'irradiador del port i les gavines* de Joan Salvat-Papasseit

- Ferran AISA, Remei MORROS, *Joan Salvat-Papasseit, l'home entusiasta*, Barcelona, Virus editorial, 2002.
- Jaume AULET, "Estudi preliminar" a Joan SALVAT-PAPASSEIT, *L'irradiador del port i les gavines*, Barcelona, Edicions 62, 2005, ps. 7-34.
- Enric BALAGUER, "La poesia de Guillaume Apollinaire i la de Joan Salvat-Papasseit. Sobre l'estrebada cubista i alguns temes compartits", dins DIVERSOS AUTORS, *Les literatures catalana i francesa al llarg del segle XX. Primer Congrés Internacional de Literatura Comparada, València, 15-18 abril 1997*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, ps. 29-44.
- Enric BALAGUER, "Pierre Albert-Birot i Joan Salvat-Papasseit: una mirada naïf al si de les avantguardes", dins Marie-Claire ZIMMERMANN, Anne CHARLON (eds.), *Actes del dotzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (volum II), Barcelona, AILLC / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, ps. 231-243.
- Jordi BILBENY, *L'independentisme de Salvat-Papasseit*, Barcelona, Sírius, 1991.
- J. V. FOIX, "Salvat-Papasseit", dins *Catalans de 1918*, Barcelona, Edicions 62, 1965, ps. 71.
- Joan FUSTER, "Introducció a la poesia de Joan Salvat-Papasseit", dins Joan SALVAT-PAPASSEIT, *Poesies*, B., Ariel, 1962. Reproduït a Joan FUSTER, *Contra el noucentisme*, B., Ed. Crítica, 1977, ps. 11-60.
- Tomàs GARCÉS, "La vida i l'obra de Salvat-Papasseit", "Esbós per a una biografia de Joan Salvat-Papasseit", "Salvat-Papasseit i el mite de la infantesa", "El maragallisme de Salvat-Papasseit", dins *Prosa completa* (volum II), Barcelona, Columna, 1991, ps. 73-80, 179-206, 207-226, 227-233.
- Josep GAVALDÀ, *"L'irradiador del port i les gavines" de Joan Salvat-Papasseit*, Barcelona, Empúries, 1987.
- Dominic KEOWN, "La poesia de Joan Salvat-Papasseit", dins *Sobre la poesia catalana contemporània*, València, Eliseu Climent editor, 1996, ps. 157-208.
- Jordi MAS LÓPEZ, *Josep Maria Junoy i Joan Salvat-Papasseit: dues aproximacions a l'haiku*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.
- Carles MIRALLES, "Per a una lectura de Salvat-Papasseit", *Reduccions*, núm. 17 (setembre 1982), ps. 45-69. Reproduït a carles MIRALLES, *Enlàlia. Estudis i notes de literatura catalana*, Barcelona, Edicions del Mall, 1986, ps. 139-168.
- Joaquim MOLAS, "Els moviments d'avantguarda: Joan Salvat-Papasseit", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), Barcelona, Ariel, 1987, ps. 328-376.
- Joaquim MOLAS, "Pròleg" a Joan SALVAT-PAPASSEIT, *Poesies*, B., Ariel, 1978, ps. 7-92.
- Dolors OLLER, "La poesia de Salvat-Papasseit", dins *La construcció del sentit*, Barcelona, Empúries, 1986, ps. 168-176.
- Josep PALAU I FABRE, "El Nadal de Salvat-Papasseit", dins *Quaderns inèdits de l'alquimista*, Barcelona, Edicions 62, 1991, ps. 93-98.
- Marçal SUBIRÀS I PUGIBET, "El poema *Nadal*, de Joan Salvat-Papasseit: història i comentari", *Revista de Catalunya*, núm. 190 (desembre 2003), ps. 123-137.

i) Bibliografia sobre la poesia de postguerra

- Jordi AMAT, *Las voces del diálogo. Poesía y política en el medio siglo*, Barcelona, Península, 2007.
- Jaume AULET, "La poesia catalana de la segona meitat dels anys cinquanta: unes propostes aparentment innovadores", dins Àlex BROCH, Ramon PINYOL I TORRENTS (eds.), *Col·loqui Martí i Pol. 1948-1998. Cinquanta anys de poesia*, Vic, Eumo, 2000, ps. 67-89.
- Josep BALLESTER, "La poesia catalana de postguerra al País Valencià", València, Tres i Quatre,

1995.

- Josep BALLESTER, *La poesia catalana de postguerra al País Valencià (1939-1959)*, València, Universitat de València, 1991.
- Josep BALLESTER, "Por el imperio hacia Dios. A propòsit de la poesia feixista valenciana en la postguerra", dins *Miscel·lània Jordi Carbonell* (volum 5), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, ps. 113-134.
- Assumpció BERNAL, Mavi DOLZ, "El moviment poètic de la postguerra valenciana", *Els Marges*, núm. 40 (setembre 1989), ps. 110-120.
- Enric BOU, "La poesia", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum X), Barcelona, Ariel, 1987, ps. 275-388.
- Àlex BROCH, "Estudi introductor" a Àlex BROCH (ed.), *Poesia catalana. Antologia 1939-1968*, Barcelona, Edicions 62, 1985, ps. 5-34.
- Maria CAMPILLO, "De la ventura en la poesia de l'exili", dins DIVERSOS AUTORS, *Sesenta años después. Las literaturas del exilio republicano de 1939. Actas del II Congreso Internacional (Bellaterra, 1999)*. Volum I, Sant Cugat del Vallès, Associació d'Idees / Gexel, 2000, ps. 459-470.
- Joaquim MOLAS, "Retòrics i terroristes en la poesia catalana de postguerra", dins *Obra crítica / 2*, Barcelona, Edicions 62, 1999, ps. 234-239.
- Jaume PÉREZ MONTANER, "Notes sobre la poesia de postguerra al País Valencià", dins *Subversions*, València, Eliseu Climent editor, 1990, ps. 205-216.
- Joan TRIADÚ, *La poesia catalana de postguerra*, Barcelona, Edicions 62, 1985.
- Jaume VIDAL ALCOVER, "La poesia a Mallorca del 1936 a 1960", dins *Estudis de literatura catalana contemporània*, Barcelona, Universitat de Barcelona / Universitat Rovira i Virgili, 1993, ps. 177-210.

j) Bibliografia específica per a la lectura d'On be deixat les claus... de J. V. Foix

- Josep M. Josep M. BALAGUER, "J. V. Foix i la primera avantguarda francesa", dins DIVERSOS AUTORS, *Les literatures catalana i francesa al llarg del segle XX. Primer Congrés Internacional de Literatura Comparada*, València, 15-18 abril 1997, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, ps. 45-68.
- Manuel CARBONELL, "J. V. Foix", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum IX), B., Ariel, 1987, ps. 377-412.
- Manuel CARBONELL, *L'obra en vers de J. V. Foix*, Barcelona, Teide, 1991.
- Joan de Déu DOMÈNECH, Vinyet PANYELLA (eds.), *Àlbum Foix. Una successió d'instantes*, Barcelona, Quaderns Crema, 1990.
- DIVERSOS AUTORS, *J. V. Foix. Investigador en poesia i amic de les arts*, B., Fundació La Caixa, 1994.
- Gabriel FERRATER, *Foix i el seu temps*, B, Quaderns Crema, 1987.
- Pere GIMFERRER, *La poesia de J. V. Foix*, B., Edicions 62, 1974.
- Pere GIMFERRER, "Notes a la poesia en vers de J. V. Foix", pròleg a J. V. FOIX, *Obres completes. Volum 1: Poesia*, Barcelona, Edicions 62, 1974, ps. 7-26.
- Manuel GUERRERO, *J. V. Foix, investigador en poesia*, B., Empúries, 1996.
- Carles MIRALLES, *Sobre Foix*, Barcelona, Quaderns Crema, 1993.
- Arthur TERRY, "Sobre les *Obres poètiques* de J. V. Foix", "La idea de l'ordre en la poesia de J. V. Foix", "Les fronteres de J. V. Foix", dins *Sobre poesia catalana contemporània. Riba, Foix, Espriu*, Barcelona, Edicions 62, 1985, ps. 97-112, 113-122, 123-135.
- Mercè TRICÀS I PRECKLER, *Mercè, J. V. Foix i el surrealisme*, Barcelona, Edicions anglo-catalanes, 1986.
- Jaume VALLCORBA, *J. V. Foix*, Barcelona, Omega, 2002.

k) Bibliografia sobre la poesia dels anys seixanta

- Jaume AULET, "El Realisme Històric i la seva evolució: un cop d'ull a la situació de la poesia catalana dels anys seixanta", dins *Actes del desè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (volum 1), Barcelona, AILLC / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, ps. 215-223.
- Jaume AULET, "La poesia catalana dels anys seixanta i els diversos usos del realisme", *Caplletra*, núm. 28 (primavera 2000), ps. 33-50.

- Jaume AULET, "Notes (i més notes) per a un estudi sobre la recepció de *Poesia catalana del segle XX* (1963) de Josep M. Castellet i Joaquim Molas", dins DIVERSOS AUTORS, *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història* (volum I), Barcelona, Universitat de Barcelona, 2003, ps. 59-84.
- Enric BALAGUER, "Estudi introductor", dins *Dinou poetes dels seixanta*, València, Tres i Quatre, 1987, ps. 7-41.
- Enric BALAGUER, "Poesia, realisme i «realisme històric»", *Caplletra*, núm. 28 (primavera 2000), ps. 19-32.
- Enric BALAGUER, Àlex BROCH, "La revista *Poemes* (1963-1964) i el realisme", dins DIVERSOS AUTORS, *Miscel·lània Joan Gili*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988, ps. 39-52.
- Àlex BROCH, "Josep M. Castellet i Joaquim Molas: el fonament del realisme històric", dins DIVERSOS AUTORS, *Les literatures catalana i francesa: postguerra i "engagement"*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000, ps. 85-94.
- Àlex BROCH, "Sobre el concepte de realisme i el realisme històric", *Caplletra*, núm. 28 (primavera 2000), ps. 11-18.
- Josep M. CASTELLET, *Poesia, realisme, història*, B., Edicions 62, 1965, ps. 58-64.
- Pere FARRÉS, "La poesia realista i la seva evolució", dins DIVERSOS AUTORS, *Història de la literatura catalana*, volum III, Barcelona, Edicions 62 / Ediciones Orbis, 1984, ps. 129-140.
- Joan-Lluís MARFANY, "El realisme històric", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana. Part moderna. Volum XI*, Barcelona, Ed. Ariel, 1988, ps. 221-283.
- Pere ROSSELLÓ BOVER, "El realisme i la poesia a Mallorca: els poetes de «La Sínia»", *Caplletra*, núm. 28 (primavera 2000), ps. 51-66.
- J. M. SALA-VALLDAURA, "Sobre la poesia realista avui i també d'avui", dins *L'agulla en el fil. Poesia catalana 1980-1986*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, ps. 92-101.
- Joan TRIADÚ, *La poesia catalana de postguerra*, Barcelona, Edicions 62, 1985. Especialment ps. 135-210.

l) Bibliografia específica per a la lectura de *Circumstàncies* de Pere Quart

- Jaume AULET, "Joan Oliver i les seves circumstàncies. Apunts per a una relectura de la poesia de Pere Quart", *Serra d'Or*, núm. 475-476 (juliol/agost 1999), ps. 43-46.
- Joan COLOMINES, "Pere Quart i nosaltres, protagonistes de *Circumstàncies*", *Serra d'Or*, núm. 122 (novembre 1969), ps.50-51. Reproduït a *La poesia, un combat per Catalunya*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979, ps. 90-96.
- Sergi BESER, *Pròleg a Pere QUART, Vacances pagades*, Barcelona, Edicions Proa, 1965, ps. 13-24.
- DIVERSOS AUTORS, *De Joan Oliver a Pere Quart*, Barcelona, Edicions 62, 1969.
- Helena MESALLES, "La trajectòria poètica de Pere Quart", dins "PERE QUART", *Obra poètica*, B., Proa, 1999, ps. 943-980.
- Joaquim MOLAS, *La poesia de Pere Quart, "Serra d'Or"*, núm. 121 (octubre 1969), ps. 727-730. Reproduït a *Obra crítica / I*, B., Edicions 62, 1995, ps. 91-102.
- Joan OLIVER, "Excuses", "Notes provisionals sobre poesia", pròlegs a "Pere QUART" [Joan OLIVER], *Circumstàncies*, Barcelona, Proa, 1968, ps. 7-10, 11-13.
- Ignasi RIERA, *El meu oncle Pere Quart. Materials per a un retrat*, Barcelona, La Campana, 1992.
- Ignasi RIERA, *Joan Oliver / Pere Quart. l'inventor de jocs*, Barcelona, Proa, 2000.
- Joan TRIADÚ, "*Circumstàncies* de Pere Quart i el seu temps", dins *La poesia catalana de postguerra*, Barcelona, Edicions 62, 1985, ps. 173-176.
- Toni TURULL, *Pere Quart, poeta del nostre temps*, B., Edicions 62, 1984.
- Francesc VALLVERDÚ, "Joan Oliver i Pere Quart", *Serra d'Or*, núm. 112 (gener 1969), ps. 44-45.

m) Bibliografia específica per a la lectura de *Les dones i els dies* de Gabriel Ferrater

- Pere BALLART, "*By natural piety* de Gabriel Ferrater, i els modes de la poesia de l'experiència", *Els Marges*, núm. 43 (febrer 1991), ps. 94-100. Reproduït a Narcís GAROLERA (ed.), *Textos literaris catalans. Lectures i interpretacions* (volum II), Barcelona, Columna, 1995, ps. 225-238.
- Pere BALLART, "Dos aspectes sobre expressió i representació a *Les dones i els dies*", *Revista del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats*, núm. 119 (desembre 2002), ps. 9-34.
- Pere BALLART, "Sobre les dues maneres de la poesia ferrateriana", *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 33, 6ª època (març 1997), ps. 3-11.

- Rosa CABRÉ, "*Les dones i els dies*: notes de lectura, *Faig*, núm. 16 (març 1982), ps. 27-33.
- Josep M. CASTELLET, "Sobre Gabriel Ferrater", dins *Qüestions de literatura, política i societat*, Barcelona, Edicions 62, 1975, ps. 176-199.
- Francesc CODINA I VALLS, "La complicitat poètica entre Jaime Gil de Biedma i Gabriel Ferrater: poesia de l'experiència i literatura autobiogràfica", dins *Miscel·lània Joan Fuster. Estudis de llengua i literatura. Volum VII*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, ps. 297-323.
- Jordi CORNUDELLA, "Estudi introductor" a Gabriel FERRATER, *Vers i prosa*, València, Tres i Quatre, 1988.
- Jordi CORNUDELLA, Núria PERPINYÀ (eds.), *Àlbum Ferrater*, Barcelona, Quaderns Crema, 1994,
- Ramon GOMIS, *El Gabriel Ferrater de Reus*, Barcelona, Proa, 1998.
- Giuseppe GRILLI, *Ferrateriana i altres estudis sobre Gabriel Ferrater*, Barcelona, Edicions 62, 1987.
- Jordi JULIÀ, *El poeta sense qualitats*, Tarragona, El Mèdol, 2004.
- Jordi JULIÀ, "La palimpsestació a la poesia de Gabriel Ferrater", *Els Marges*, núm. 55 (maig 1996), ps. 96-108.
- Xavier MACIÀ, Núria PERPINYÀ, *La poesia de Gabriel Ferrater*, Barcelona, Edicions 62, 1986.
- Xavier MACIÀ, Núria PERPINYÀ, "Sóc més lluny que estimar-te, més enllà del plagi: *Cambra de la tardor i La lliçó*, de Gabriel Ferrater", *Els Marges*, núm. 38 (1987), ps. 21-31.
- Joan-Lluís MARFANY, "Gabriel Ferrater", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana* (volum XI), Barcelona, Ariel, 1988, ps. 270-275.
- Dolors OLLER, "Gabriel Ferrater: l'inefable el va temptar", "Gabriel Ferrater: la veu és un altre", dins *La construcció del sentit*, Barcelona, Empúries, 1986, ps. 32-34, 196-209.
- Núria PERPINYÀ, *Gabriel Ferrater: recepció i contradicció*, Barcelona, Empúries, 1997.
- Arthur TERRY, "Gabriel Ferrater: el sentit d'una vida", dins *Quatre poetes catalans: Ferrater, Brossa, Gimferrer, Xirau*, Barcelona, Edicions 62, 1991, ps. 11-45.
- Joan TRIADÚ, "*Les dones i els dies* de Gabriel Ferrater", dins Jordi CASTELLANOS (ed.), *Guia de literatura catalana contemporània*, Barcelona, Edicions 62, 1973, ps. 423-426.

n) Bibliografia sobre la poesia dels anys setanta

- Josep ALBERTÍ, "A les Illes, una poesia de ruptura?", *Serra d'Or*, núm. 250-251 (juliol-agost 1980), ps. 83-84.
- Josep ALBERTÍ, "Alguns esdeveniments a la poesia de les Illes", *Serra d'Or*, núm. 237 (juny 1979), ps. 39-40.
- Vicenç ALTAIÓ, J. M. SALA-VALLDAURA, "Estudi", dins *Les darreres tendències de la poesia catalana (1968-1979)*, Barcelona, Editorial Laia, 1980, ps. 7-82.
- Jaume AULET, "La poesia catalana i el boom de l'any 1972", *Caplletra*, núm. 22 (primavera 1997), ps. 139-152.
- Enric BOU, "La literatura actual. La poesia", dins Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana. Part moderna. Volum XI*, Barcelona, Ariel, 1988, ps. 373-394.
- Àlex BROCH, *La literatura catalana dels anys setanta*, Barcelona, Edicions 62, 1980.
- Antònia CABANILLES, "Paisatge amb figures. Lectura de la poesia catalana al País Valencià (1973-1985)", dins *La vella pell de l'alba (Poesia catalana al País Valencià, 1973-1985)*, València, Eliseu Climent editor, 1985, ps. 13-39.
- Francesc CALAFAT, "Entre el llenguatge i la realitat: vint anys de poesia catalana", *Caplletra*, núm. 22 (primavera 1997), ps. 27-48.
- Francesc CALAFAT, "La poesia en català al País Valencià (1970-1990)", dins F. CALAFAT (ed.), *Camp de mines. Poesia catalana del País Valencià 1980-1990*, València, Edicions de la Guerra, 1991, ps. 5-112.
- Isidor CÒNSUL, "1968-1992. 25 anys de poesia catalana. Els límits d'una cronologia: la Generació de 1970", dins *Llegir i escriure. Papers de crítica literària*, Barcelona, La Magrana, 1995, ps. 189-224, ("Els orígens", 37).
- DIVERSOS AUTORS, *Literatures submergides*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991.
- DIVERSOS AUTORS, *La generació dels setanta: 25 anys*, Barcelona, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 1996.

- Guillem-Jordi GRAELLS, Oriol PI DE CABANYES, *La generació literària dels 70*, Barcelona, Pòrtic, 1971 [1975]. Reeditat a Barcelona, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, 2005.
- Josep IBORRA, "La nova poesia catalana del País Valencià", *Reduccions*, núm. 3 (setembre 1977), ps. 53-60; núm. 5 (juliol 1978), ps. 41-58. Reproduït a Josep IBORRA, *La trinxera literària (1974-1990). Estudis sobre literatura catalana al País Valencià*, València / Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Institut Universitari de Filologia Valenciana, 1995, ps. 157-182.
- Joaquim MARCO, Jaume PONT, "Primera part. La nova poesia catalana", dins *La nova poesia catalana. Estudi i antologia*, Barcelona, Edicions 62, 1980, ps. 5-139. Inclou una bibliografia molt completa.
- Joan MAS I VIVES, "El fet poètic d'ara a les Illes", "A Mallorca, nova saó per a la poesia", dins *Reflexions sobre poesia catalana*, Manacor, Foment de Cultura a Manacor, 1982, ps. 9-26, 61-64.
- Dolors OLLER, "Els tres ordres de figuració a la poesia moderna i algunes consideracions sobre la postmoderna", *Els Marges*, núm. 26 (1982), ps. 43-56.
- Francesc PARCERISAS, "A l'entorn de la jove poesia al Principat", *Serra d'Or*, núm. 235 (abril 1979), ps. 77-80. Reproduït a Francesc PARCERISAS, *L'objecte immediat*, Barcelona, Curial, 1991, ps. 275-286.
- Josep PIERA, "La nova poesia catalana al País Valencià", dins *Actes del quart col·loqui d'estudis catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985, ps. 335-343.
- Pere ROSSELLÓ BOVER, "La recerca de noves alternatives en la literatura dels anys 70 i 80 a Mallorca", dins *Actes del Desè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (volum I), Barcelona, AILLC / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, ps. 93-119.
- Vicent SIMBOR, Ferran CARBÓ, *Literatura actual al País Valencià (1973-1992)*, Barcelona / València, Institut Universitari de Filologia / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993.
- Enric SULLÀ, "La poesia catalana jove: una alternativa al realisme", *Els Marges*, núm. 1 (1974), ps. 114-118.
- Enric SULLÀ, "Les darreres aportacions en la poesia", dins DIVERSOS AUTORS, *Història de la poesia catalana*, volum III, Barcelona, Ediciones Orbis / Edicions 62, ps. 261-272.
- Jaume VALLCORBAPLANA, "Underground vol dir metro", *Els Marges*, núm. 8 / núm 12 (setembre 1976, gener 1978), ps. 131-137, 114-117.

o) Bibliografia específica per a la lectura de *Cau de llunes* de M. Mercè Marçal

- Esther CENTELLES, "M. Mercè Marçal, *Cau de llunes*", *Els Marges*, núm. 11 (1977), p. 123.
- DIVERSOS AUTORS, *Homenatge a Maria-Mercè Marçal*, Barcelona, Empúries, 1998.
- DIVERSOS AUTORS, "Maria-Mercè Marçal, la germana, l'estrangera", dins *Llengua abolida. Primer encontre de creadors. Lleida, 15, 16 i 17 d'abril de 1999*, Lleida, Ajuntament de Lleida, 2000, ps. 69-120.
- DIVERSOS AUTORS, "Maria-Mercè Marçal", *Serra d'Or*, núm. 467 (novembre 1998), ps. 11-30. Dossier monogràfic amb motiu de la mort de l'escriptora.
- Lluïsa JULIÀ (coord.), "Tragineria de llunes i cançons. 30 anys de la irrupció poètica de Maria-Mercè Marçal", *Urv*, núm. 22 (octubre 2007), ps. 7-115.
- Joaquim MARCO, Jaume PONT, "Maria-Mercè Marçal", dins *La nova poesia catalana. Estudi i antologia*, Barcelona, Edicions 62, 1980, ps. 125-130, 307-309, ("Llibres a l'abast", 155). Inclou altra bibliografia.
- Miquel MARTÍ I POL, "M. Mercè Marçal, *Cau de llunes*", *Reduccions*, núm. 4 (abril 1978), ps. 67-68.
- Anna MONTERO, "Anna Montero entrevista Maria Mercè Marçal", *Daina*, núm. 3 (juliol 1987), ps. 77-101.
- Anna MONTERO, "La triple lluna i el mirall. *Cau de llunes* i *Bruixa de dol*", *Reduccions*, núm. 89-90 (març 2008), ps. 218-229.
- Marta NADAL, "Maria Mercè Marçal, els confins de la identitat", *Serra d'Or*, núm. 352 (març 1989), ps. 24-28. Entrevista. Reproduïda a *Converses literàries*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991, ps. 71-80, ("Biblioteca Serra d'Or", 103).
- J. M. SALA-VALLDAURA, "La poesia de Maria-Mercè Marçal", *Serra d'Or*, núm. 249 (juny 1980), ps. 44-45. Reproduït a *L'agulla en el fil. Poesia catalana 1980-1986*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, ps. 188-191, ("Biblioteca Serra d'Or", 70).